

Asia: VN/13261/2020

Lausuntopyyntö Suomen kansallisen biotalousstrategian päivityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen kansallisen biotalousstrategian päivitys on laaja-alaisesti ja huolellisesti valmisteltu huomioiden myös hyvin biotalouden monet liitännäspinnat muihin kansallisiin strategialinjauksiin.

Maakunnan liittojen rooli painottuu strategiassa pitkälti tutkimus- ja koulutusyhteistyöhön eri muodoissaan.

Biotalousstrategian päivityksessä on syytä nostaa vahvemmin esiin maakuntien roolia eurooppalaisten kestävä kehityksen politiikkatavoitteiden edistäjinä.

Biotalousstrategian päivityksessä ei ole huomioitu maakuntien yhteistyöryhmiä, joilla on keskeinen rooli aluekehittämistä koskevien suunnitelmien, ohjelmien ja sopimusten valmistelun sekä toimeenpanon yhteensovittamisessa alueilla valittujen vahvuuksien perusteella. Yhteistyöryhmässä on kattavasti edustettuina alueen kehittämisen kannalta keskeiset tahot EU:n kumppanuusperiaatteen pohjalta.

Liitoilla on keskeinen rooli maakunnan kehitys- ja innovaatiotoiminnan verkostomaisessa edistämisessä ja rahoituksen ohjailussa. Tulee huomioida maakuntien ja kuntien rooli muidenkin strategian kattamien teemojen käytännön toteutuksessa, esimerkiksi rakentamiseen, matkailuun ja lähivirkistykseen liittyen

Strategiassa on tunnistettu biotalouden koko elinkaaren ja toimintaketjujen kestävyden huomiointi sekä ilmastonmuutokseen liittyvien sopeutumis- ja varautumistoimien tärkeys. Biotalousstrategiassa, kuten kaikessa toiminnassa tulee saada raaka-aineista enemmän hyötyjä, jalostusarvoa lisäämällä, käyttämällä kaikki tarkkaa hyödyksi ja kierrättämällä materiaaleja ja energiaa.

Etelä-Karjalan liitto haluaa korostaa metsätalouden, metsäteollisuuden merkittävyyttä. Hyödyntämällä tehokkaasti ja kestävästi metsien mahdollisuudet uusina monipuolisina tuotteina ja kohoavina jalostusarvoina. Metsät on nähtävä lisäksi monipuolisina luontoarvoina, joilla on myös elinvoimaa kohottavaa vaikutusta matkailun ja elinympäristön kannalta ja myös energiasektorilla fossiilisten energialähteiden korvaajana. Monipuolinen luonto ja ympäristö, vetovoimakohteineen ovat matkailun peruspilareita.

Elintarvikesektorin konkreettisena osana tulisi nykyistä paremmin huomioida maatalouden toimintaedellytysten varmistaminen, koko elintarvikeketjun toimivuus ja uudistuminen. Biotalousstrategian kannalta on tärkeää säilyttää Suomessa edellytykset ja kysyntä peltotuotannolle, ja meidän pohjoisissa olosuhteissamme tämä edellyttää myös elinvoimaista kotieläintaloutta. Nyt alkutuottajien tilanne on erittäin vaikea sekä talouden, tuotannon kuin asennepoliittisen toimintaympäristön kannalta.

Maatalouden biokaasun pientuotannon, ravinteiden kierrätyksen ja kierrätysravinteiden valmistus tarjoaa mahdollisuuksia energiatuotantoon ja liikenteen CO2 päästöjen alentamiseen.

Suomen vahvuus on vesi, jonka laatu ja määrä on poikkeuksellista maailman valtioiden joukossa, kuin myös järvien määrä ja moninaisuus. Veden rooli jää biotalousstrategiassa arvoansa pienempään asemaan, kun se on meille helposti itsestäänselvyys. Vesien arvon säilyminen tulee huolella varmistaa, erityisesti kun kaivosvaruksia ja -lupia käsitellään, ettei suljeta pois tulevaisuuden mahdollisuuksia. Vesibiomassojen jalostusarvon ja volyymin kasvattamisessa tulee tunnistaa ja huomioida viennin ja kotimaan kysynnän mahdollisuudet.

Biotalousstrategiassa hyvin yleinen ratkaisu on tutkimuksen ja osaamisen kehittäminen ja lisääminen. Valitettavasti tätä viedä ei riittävän pitkälle, vaan siitä muodostuu yleisratkaisu kaikkiin tarpeisiin. Yleisluonteisuudesta johtuen toimenpiteet biotalouden mahdollisuuksiin hillitä ja sopeutua ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuteen ovat ohuet. Strategian jälkeen tulee rakentaa toimenpideohjelmat sektoreittain, ja niihin konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja määritellä vastuutoimijatahot.

Esitettyjen tavoitteiden seurannan ja indikaattoreiden voidaan katsoa olevan vielä suppeita, näitä tulee tarkentaa ja monipuolistaa.

Etelä-Karjalanliitto katsoo, että biotalousstrategian laajapohjainen seurantaryhmä on hyvä keino edistää ja seurata strategian tavoitteiden toteutumista. Luonnoksessa biotalousstrategian seurannan indikaattoreiksi nimetään arvonlisä, investoinnit, tavaravienti ja työlliset. Olisi syytä ottaa mukaan Suomen ympäristöä kuvaavia kestävyysmittareita mm. luontotyyppien ekologinen tila, maaperän ja kasvillisuuden hiilivarastot ja -nielut sekä luonnon virkistyskäyttö olisivat ekologista ja sosiaalista kestävyyttä mittaavia indikaattoreita.

Biotalousstrategian päivitys on hyvä pohja, jota sektorikohtaisilla toimenpideohjelmilla voidaan viedä eteenpäin. Toimenpideohjelmissa kehittämiselle ja toimille tulee muodostaa konkreettiset, fokusoidut tavoitteet ja askeleet sekä yhteydet läpileikkaaviin teemoihin.

Jari Lantta

Etelä-Karjalan liitto, elinvoimayksikkö, Jari Lantta maaseutuasiamies.